

hvad der er et tvivlsomt Spørgsmaal, skulde blive pligtig til Erstatning for, at ingen Kontrakt var kommen istand, hvilket godt kunde forenes med Ordene. Men det vilde kun være en Omvei, thi ved den Forpligtelse til at faae Kontrakten istand vilde da i Virkeligheden allerede det være kommet frem, at den mundtlige Kontrakt forbandt ham, og at den, for hvem den ikke var forbindende, netop kun var Lærlingen. Jeg tror derfor, at Bestemmelsen maa ændres derhen, at, efterkommes Forpligtelsen ikke, bliver Kontrakten ikke forbindende for Lærlingen. Forholdet er det, at det andet Thing har villet forene to Ting, som ikke lade sig forene. Efter Regjeringens Forslag var Ansvarret ikke lagt paa Mesteren, men paa hver af de paagældende Parter. Der skal oprettes Kontrakt, der stod ikke, at det var Mesteren, der skulde sørge derfor. Naar en af Parterne ikke opfylder Betingelsen for at opnaa den Fordel, der skyldes af skriftlig Kontrakt, saa er det naturligt, at han ikke kan have nogen retlig Nytte af den, men saa er det ogsaa naturligt, at der ingen Straf sættes, at han ikke straffes, fordi han ikke vil have disse Fordele. Det er den ene Vej, og den blev i det andet Thing taget narint i Forsvar af meget praktiske Mand og af Mand med stor Livserfaring. Den anden Vej er den, at det er Mesteren, der har Ansvarret; men saa maa man ikke samtidig med, at man paalægger ham Straf for Undladelsen, give ham den Fordel, at han slipper for sine Forpligtelser, hvis han undlader at opfylde sin Pligt. — Jeg kan være enig i, at det maaske kunde være hensigtsmæssigt at tillade Læretidens Varighed udover 5 Aar, men ganske vist efter min Opfattelse under den Betingelse, at man lemper Bestemmelserne i §§ 16—17. De forekomme mig ikke ganske tilfredsstillende. Den høitærede Minister har i det andet Thing givet en Fortolkning af § 17, som ganske vist betager den endel af det, som forekommer mig at være betænkeligt, idet han nemlig har udtalt, at der vil kunne være Tilfælde, hvor den Erstatning, som der her tales om som Betingelse for at slippe ud af Forholdet, vil blive lig Nul. Dette burde, mener jeg, ved en Lempelse af Udtrykket lægges klart for Dagen, at der ikke nødvendigvis behøvedes Erstatning, men at Spørgsmaalet var, om og i hvilket Omfang der skulde gives Erstatning. Dernæst tilfredsstillende disse Bestemmelser i §§ 16—17 mig ikke, fordi jeg nemlig ikke kan komme fra, at det under alle Omstændigheder altid vil være nok til at slippe for Kontrakten, naar man giver, hvad der efter den strengeste Udmaaling kan siges at være fuldstændig Erstatning. Jeg indser ikke, at Læremesteren nogeninde har nogen høiere end blot pekuniær Interesse i Forholdets Vedbliven, og det er unaturligt, at det skal forfættes, dersom der gives ham fuldstændig Gladeløsholdelse for dets Ophør. Et Punkt, jeg ogsaa vil tillade

mig at henlede et eventuelt Udvalgs Opmærksomhed paa, og som ikke før er berørt, er den Uoverensstemmelse, der findes i Udtrykkene i Begyndelsesstykkerne i §§ 15 og 16, sammenholdte med forskellige andre Bestemmelser. Det hedder i § 15: „Kontrakten kan af Mesteren hæves“, i § 16: „Kontrakten kan af Lærlingen eller af Forældre eller Værge paa hans Vegne hæves“. Der ved fortaas nødvendigvis efter almindelig og juridisk Talebrug, at han kan give det ensidig, uden at han behøver at henvende sig til nogen Autoritet; det betyder det Samme, som naar det i Lyndeloven hedder for Husbondens Vedkommende, at han kan afskedige Lyndet, og for Lyndets Vedkommende, at det kan forlade Lyndestien. Men i Uoverensstemmelse hermed staa § 16, 2, § 5, § 17 og flere Steder, hvor der staa, at Paagældende kunne fordrø Forholdet hævet. Det vil efter Udtrykkets naturlige Betydning siges, de kunne henvende sig til Autoriteterne for at faae det hævet, saaledes at det ikke er lovlig hævet, spændt det af Autoriteterne bliver fjendt ophævet, som det udtrykkelig findes i § 13. Det er i høieste Grad ønskeligt, at Udtrykkene blive overensstemmende i den ene eller anden Retning, thi derpaa beror jo i det Hele taget Afgjørelsen af, hvorledes de Paagældende have at forholde sig. I saa Henseende maa jeg fremhæve en Bestemmelse som den i § 12: „Forinden en indgaaet Lærlingekontrakt lovlig er hævet, maa Lærlingen ikke af nogen Anden tages i Lære“ osv. Spørgsmaalet er jo da, hvorledes den Anden skal forholde sig. Skal han kun kunne tage en Person, som tidligere har staaet i et Lærlingeforhold, i Lære, naar Kontrakten er fjendt ophævet, eller maa det være nok, at han efter bedste Skjøn er overbevist om, at der foreligger en lovlig Grund til dens Ophævelse, og at den Paagældende har benyttet denne? Og skal i § 13, hvor der er Tale om Politiets Tilbageførelse af en Person, der uberettiget har forladt Læren, Politiet blot afgjøre, om der foreligger en Kjendelse eller juridicel Afgjørelse af, at Forholdet er hævet, eller skal det skjønne, om der var lovlig Grund, og om den Paagældende havde benyttet denne lovlige Grund til at ophæve Forholdet? Jeg tror, at det er nødvendigt at bringe Uoverensstemmelse tilveie; min Opfattelse er, at der paa ingen Maade bør kræves en Kjendelse ved Domstolene, men at en ensidig Villiesbestemmelse, en Udtalelse eller Handling fra den paagældende Person Side maa være nok, men saa bør Udtrykket „fordre hævet“ ligefrem rettes til „have“. Jeg vil ogsaa udtale det Dufte, at et eventuelt Udvalg vil give en noget fyldigere Bestemmelse i § 19. Den siger os klart nok, at Sager, der anlægges af det Offentlige, behandles som offentlige Politisager, og Sager mellem Mester og Lærling som private Politisager, men den siger os ikke, hvad der er af største Vigtighed, hvilke Sager der kan anlægges af det Offent-